


VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode: 12:00 uur d.d. 30 april – 12:00 uur d.d. 3 mei

5.1.2e

Directie Communicatie

Vragen? Mail naar

5.1.2e

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden getroffen Ziekenhuizen Sportscholen Organisatie die meedoen of meededen aan Testen voor Toegang 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting en karakterisering van de berichtgeving

- Diverse ziekenhuizen laten weten dat ze zo goed als vol liggen. Zo laten de ziekenhuizen in Noord-Nederland vanochtend weten dat ic's daar nagenoeg vol liggen. Zo'n 30% van de ic-bedden aldaar wordt bezet door overgeplaatste patiënten. Trouw bericht zaterdag op de voorpagina dat er 'fors' meer jonge patiënten onder de 50 jaar door corona in het ziekenhuis liggen. Ook is het volgens artsen opvallend dat de 30 tot 50-jarigen geen onderliggende aandoeningen hebben. Artsen zijn bezorgd over deze ontwikkeling.
- In veel (binnen)steden werd het afgelopen weekend te druk. Men zocht massaal de terrassen op voor de volledig heropende winkels stonden lange rijen. In grensgemeenten in het oosten van het land waren veel Duitsers op bezoek. Anders dan tijdens eerdere drukke (zonnige) weekenden was er nu nauwelijks sprake van ophef. Wel was er verbazing over het kampioensfeest van Ajax, waarvoor zo'n 12.000 supporters naar het stadion waren gekomen. De fans stonden dicht op elkaar en negeerden de coronaregels.
- Wat betreft het uitstellen van nieuwe versoepelingen constateren verschillende media dat het kabinet deze keer 'wél' naar het OMT luistert. Volgens AD durfde het kabinet het OMT niet voor een tweede keer te 'bruuskeren'. De Volkskrant schrijft dat het kabinet 'terug in het hok is na alle verwijten dat de afgelopen week een onverantwoord risico is genomen met de druk op de ziekenhuizen'. Volgens de krant 'helt het kabinet nu toch over' naar de adviezen van het OMT en de ziekenhuizen. Ook benadrukken media hoe het openingsplan met dit besluit aangepast wordt; 'Het versoepelingsplan van het kabinet stukt bij stap twee' kopt NRC bijvoorbeeld.
- Volgens De Telegraaf is het uitstel een 'fikse tegenvaller' voor sectoren die de deuren spoedig weer dachten te kunnen openen, net als voor bezoekers. De Volkskrant ziet dat de betrokken sectoren 'begripvol maar teleurgesteld' reageerden. Volgens Trouw is de teleurstelling groot. De Telegraaf schrijft dat het geduld van sportscholen 'nóg langer' op de proef wordt gesteld. NL Actief spreekt van een tegenvaller voor de fitnessbranche. Sportscholen zouden juist deel van de oplossing zijn. Ook enkele sportschoolketens en BN'ers benadrukken het belang van sporten (met oog op de pandemie) en zetten deze af tegen het belang van het openen van winkels en terrassen.
- In de zaterdageditie van het AD een oproep van huisartsen voor een grootschalige informatiecampaignede over vaccineren gericht op mensen in achterstandswijken. Voor hen zou informatie vaak niet te begrijpen zijn, omdat ze bijvoorbeeld de taal niet machtig zijn. De krant spreekt met verschillende huisartsen uit achterstandswijken, die gefrustreerd zijn dat ondanks de moeite die zij erin stoppen- de vaccinatiegraad in hun praktijken achterblijft.
- Verschuivende media blikken terug op een maand testevenementen en halen reacties op bij deelnemende organisaties. NOS schrijft zaterdag dat de reacties van partijen die hun deuren hebben geopend wisselend zijn. Volgens een inventarisatie van AD bestaat de volgende stap na een maand testevenementen 'vooral uit vertraging en verwarring'.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)
Identiteiten

- Hoofd interne geneeskunde Erasmus MC Robin Peeters denkt dat de Britse variant de reden is dat er meer jonge coronapatiënten tussen de 30 en 50 jaar in het ziekenhuis liggen die veelal ook geen onderliggend lijden hebben. Peeters zegt dat het vermoeden er al langer was maar dat er nu ook cijfers bekend zijn die het vermoeden bevestigen. Ook valt het artsen van de nazorgpoli's op dat een steeds groter deel van de patiënten daar nooit in het ziekenhuis heeft gelegen en relatief jong is.

Informatiebehoefte

- Trouw bericht zaterdag op de voorpagina dat er 'fors' meer jonge patiënten onder de 50 jaar door corona in het ziekenhuis liggen. Ook is het volgens artsen opvallend dat de 30 tot 50-jarigen geen onderliggende aandoeningen hebben. Artsen zijn bezorgd over deze ontwikkeling.
- Diverse ziekenhuizen zeggen dat ze zo goed als vol liggen. Ook alle ic-afdelingen in het noorden van het land liggen zo goed als vol. De volle ic's komen deels door het opnemen van patiënten uit andere delen van het land. Zo'n 30 procent van de noordelijke ic-bedden worden ingevuld door overgeplaatste patiënten. Ook het UMCG kan een deel van de spoedeisende zorg niet meer aan door alle coronapatiënten. Daardoor moet het ziekenhuis tientallen operaties in de meivakantie uitstellen. Het gaat om operaties van kanker- en hartpatiënten. Het VieCuri ziekenhuis in Venlo laste daarom afgelopen weekend tijdelijk voor een dag een ziekenhuisstop in, inmiddels is deze weer opgeheven. Het AD maakte een [reportage](#) over het opnieuw uitstellen van de reguliere behandelingen door de druk op de zorg in het Albert Schweitzer Ziekenhuis in Dordrecht.

- Uit rondgang van de NOS blijkt dat de druk bij nazorgpoli's voor coronapatiënten hoog is en de wachttijden lang. Bij sommige poli's kan het maanden duren voordat patiënten terecht kunnen. "De meeste patiënten met langdurige klachten worden doorverwezen door de huisarts", zegt revalidatiearts Natasja Jelsma van het Rode Kruis Ziekenhuis in Beverwijk. "Soms lijkt het alsof de mensen die wel opgenomen zijn geweest er beter uit komen."
- Diverse steden melden afgelopen weekend dat het te druk was in de stad en riep mensen op om niet meer te komen. Zo ontstonden er op de 1^e zaterdag na de openstelling van de winkels zonder afspraak wederom lange rijen. In grensgemeenten in het oosten van het land waren veel Duitsers op bezoek.
- [FD](#) meldt dat Lead Healthcare en de Stichting Open Nederland (SON) een conflict hebben over de rekening voor toegangstests die zijn afgenomen. Volgens de krant weigert de stichting openstaande facturen, die zijn opgelopen tot bijna 35 miljoen euro te betalen. SON zou de rekening te hoog vinden.
- Uit een onderzoek door kennisplatform de Nationale Wetenschapsagenda (NWA) naar hoe jongeren te betrekken bij de aanpak van de gevolgen van de coronacrisis, blijkt dat vier op de tien jongeren tussen de 16 en 24 jaar zich tijdens de coronacrisis belangrijke ervaringen ontzeggen omdat ze zich verantwoordelijk voelen voor hun kwetsbare gezinsleden en huisgenoten. Zij ervaren daardoor last van de crisis en melden dan ook vaker psychische klachten, zoals angst en depressie, dan andere jongeren. Behalve onder emotionele gevolgen lijden de jongeren ook onder het missen van belangrijke mijlpalen die kenmerkend zijn voor deze leeftijd. "Denk aan zelf beslissingen nemen, met geld leren omgaan, omgaan met intimiteit en seksualiteit of het mislopen van een bijbaantje", zegt ontwikkelingspsycholoog Odilia Lacleulle. De resultaten zijn aangeboden aan premier Rutte.
- Uit ondervragen van ruim 100 reformatorische kerken door het radioprogramma Dit is de Dag en het Nederlands Dagblad zou blijken dat kerkdiensten met meer dan 100 bezoekers die in de afgelopen zes maanden zijn gehouden, niet tot besmettingen hebben geleid. Volgens de kerken is geen enkele besmetting direct te herleiden tot een kerkdienst. Volgens de kerken hielden zij zich aan de RIVM-voorschriften van afstand houden en handen wassen.
- Volgens hoogleraar klinische virologie Louis Kroes is het mede te wijten aan het koude weer dat de ziekenhuizen nog altijd vol liggen. "Luchtwegvirussen gedijen goed bij koud weer. Ik denk dat dat effect heel sterk is."

Vaccineren

- AD spreekt met verschillende huisartsen uit achterstandswijken, die gefrustreerd zijn dat -ondanks de moeite die zij erin stoppen- de vaccinatiegraad in hun praktijken achterblijft. Nanja Danhof zegt dat de vaccinatiegraad in haar praktijk op Kanaleneiland (Utrecht) slechts 30% is; "Frustrerend want het zijn kwetsbare mensen." Ook huisarts Güven Yildiz uit de Schilderswijk (Den Haag) zegt dat ze van tevoren wist dat als haar patiënten een brief krijgen er niemand komt. Dus belde de huisarts haar te vaccineren patiënten, 150 zestigers, één voor één op. Yildiz vertelde aan haar patiënten dat ze zelf gevaccineerd is en ook haar moeder zich laat vaccineren. "Uiteindelijk zijn er dertig of veertig komen opdagen. Na al die moeite," aldus Yildiz.
- De Telegraaf schrijft dat patiënten van huisarts Ramdas van gezondheidscentrum Kempenaar een brief kregen waarin stond dat hij zijn patiënten weigert te vaccineren en dit overlaat aan zijn assistente. Als reden noemt hij dat hij niet achter de vaccinaties kan staan omdat voor hem onvoldoende duidelijk is wat de gevolgen zijn. De Inspectie Gezondheidszorg heeft hierover een melding ontvangen.
- Bijwerkingencentrum Lareb wil meer onderzoek naar trombose en embolieën na coronavaccinaties omdat Lareb op basis van de meldingen geen conclusies zou kunnen trekken. Daarvoor zouden onzekerheden, zoals mogelijk niet gemelde klachten, te groot zijn.
- Onder meer NRC en de Volkskrant lezen op de site van het [Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde](#) dat een groep medisch specialisten tot de conclusie komen dat het besluit van minister De Jonge om tot twee keer toe tijdelijk te stoppen met het vaccineren met AstraZeneca meer gezondheidsschade heeft aangericht dan dat het gezondheidswinst heeft opgeleverd. De reactie van de minister is ondertussen door media overgenomen.
- Pfizer en BioNTech hebben bij het EMA een aanvraag ingediend om hun coronavaccin ook te mogen gebruiken bij kinderen tussen de 12 en 15 jaar. Nu mag het vaccin vanaf 16 jaar worden toegediend.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

- -

Betekenisgeving

- In de zaterdageditie van het AD een oproep van **huisartsen** in achterstandswijken voor een grootschalige informatiecampaagne over vaccineren gericht op mensen in achterstandswijken. Voor hen zou informatie vaak niet te begrijpen zijn omdat ze bijvoorbeeld de taal niet machtig zijn. De krant spreekt met verschillende huisartsen uit achterstandswijken, die gefrustreerd zijn dat -ondanks de moeite die zij erin stoppen- de vaccinatiegraad in hun praktijken achterblijft.
- Verbazing over het kampioensfeest van Ajax. De spelers van Ajax vierden de 35e landstitel met zo'n 12.000 supporters, die niet welkom waren in de Johan Cruyff ArenA maar wel naar het stadion waren gekomen. De fans stonden dicht op elkaar en negeerden de coronaregels. In reactie laat **Ajax** weten dat de 'huldiging' een spontane actie was. "We kijken zeker naar onze verantwoordelijkheid", zegt een woordvoerder. "Maar gezien de enorme hoeveelheid fans die zich buiten hadden verzameld, was dit waarschijnlijk wel beter dan de spelers verplichten binnen te blijven en de supporters buiten te negeren." De **gemeente Amsterdam** liet zondag al weten niet te hebben ingegrepen om

"ongeregeldheden en escalatie van geweld te voorkomen". De driehoek vroeg Ajax op een gegeven moment wel om de spontane huldiging te beëindigen.

- Ophef over Bevrijdingsdag-poster FvD. Op die poster staat: "Op 5 mei herdenken we 75 jaar vrijheid" en de jaartallen 1945-2020. Bij het laatste jaartal staat een overlijdenskruisje. Verder staan er als ondertekenaars op de poster organisaties als Viruswaarheid en Nederland in Verzet. Naast veel Haagse politici reageren ook het **CIDI** ('misplaatst', 'ongehoord en onacceptabel') en het **Nationaal Comité 4 en 5 mei** ('zeer ongepast').
- Actiegroep **Viruswaarheid** eist in een kort geding de onmiddellijke afschaffing van alle coronamaatregelen. Druk op de ziekenhuiszorg.
- Naar aanleiding van de kamerbrief van minister van Ark over het aantal beschermingsmiddelen wat nog op voorraad is, kopt de Volkskrant zaterdag: 'Ministerie van VWS komt om in de mondkapjes, spatschermen en schorten'. De krant zegt dat de minister maar beperkte mogelijkheden heeft om de voorraad van ruim 2 miljard spullen af te bouwen. En schrijft dat het volgens kenners verstandig is om een deel van de voorraden weer te vernietigen maar dat de minister nog niet zo ver is. Ook via de social mediakanalen van VWS komen er nog reacties binnen over de voorraad van beschermingsmiddelen Zoals is: "Geef dit aan de zorg/het volk/andere landen die ze goed kunnen gebruiken!" / "ik wil graag mondkapjes. Waar kan ik me melden?".
- Via de social media kanalen van VWS geven mensen aan dat ze zelf hun vaccinatie willen kiezen (vooral de groep die AstraZeneca toegewezen heeft gekregen). Een aantal mensen verspreidt de volgende [petitie](#) aan het op Facebook.
- Via de social media kanalen van minister De Jonge enkele discussies en reacties van mensen tussen de 60 en 64 jaar. Mensen zeggen boos te zijn dat ondertussen steeds jongere mensen bij de GGD wel een afspraak kunnen maken. Ook willen ze nog altijd graag zelf een vaccin kiezen, het komt er dan vaak op neer dat ze vooral geen AstraZeneca willen. Een extra argument voor de onvrede is dat AstraZeneca een langere wachttijd tussen het eerste en het tweede vaccin. Los van dat ze dus iets langer moeten wachten op hun eerste vaccin, duurt het nóg langer voordat ze volledig gevaccineerd zijn. Daarnaast komen er wel enkele positieve reacties op de tweet met meer uitleg over de keuzes rondom AstraZeneca. Mensen begrijpen de afwegingen nu iets beter. Daarnaast ook negatieve reacties, mensen vinden dan dat minister De Jonge zichzelf boven de experts zou plaatsen of mensen benadrukken nogmaals dat deze keuzes wel veel gevolgen hebben gehad voor de vaccinatiebereidheid.

Duiding druk op de ziekenhuiszorg

- **OMT-lid Marion Koopmans** zegt in reactie op de stijging van het aantal jongere coronapatiënten dat de aanpak "vaccineer eerst de kwetsbaren en laat het rondgaan" problematisch is en dat de opname van meer jonge patiënten het gevolg daarvan is.
- Voormalig ziekenhuisdirecteur **Marcel Levi** vindt dat "de constante bangmakerij" voor code zwart op de ic's moet stoppen. Hij zegt hierover: "Dat malle geklets over code zwart moet ook eens afgelopen zijn. (...) Het maakt mensen alleen maar heel erg onrustig en heel erg bang."
- **Intensivist bij het UMCG en Eerste Kamerlid voor D66, Peter van de Voort**, vindt dat de overheid tekort is geschoten in de communicatie over de ernst van de situatie in de zorg. "Ze hadden intensiever moeten communiceren. De urgentie is niet goed overgekomen." Ook vindt de intensivist dat de recente versoepelingen van de maatregelen te vroeg kwamen.
- In **NRC** vertellen medewerkers van het Jeroen Bosch Ziekenhuis over de druk. Hoofd van de ic-verpleegkundigen, Jo van Brussel, vertelt hoe zwaar het werk is op de ic-afdelingen en wat dit doet met het personeel. Van Bussel zegt hierover: "Ook hier zijn afgelopen jaar tal van verpleegkundigen ingestort. De één kreeg spanningen thuis omdat haar partner zijn werk verloor door de lockdown. De ander raakte in een echtscheiding. Sommigen hadden last van het werk zelf: 30% van de Covidpatiënten verliet de afdeling niet levend. "Dat kan je als verpleegkundige enorm aangrijpen."

Media halen reacties op na een maand testevenementen

- Verschillende media blikken terug op een maand testevenementen en halen reacties op bij deelnemende organisaties. Volgens een inventarisatie van AD bestaat de volgende stap na een maand testevenementen 'vooral uit vertraging en verwarring'. **Ron Verkerk, manager Wedstrijdorganisatie bij de PSV**, zegt dat de club 'het spoor bijster is', nu dit weekend juist weer géén fans bij de wedstrijden mogen zijn. Bij de **Grote Kerk in Breda** (een monument) zijn ze ook minder enthousiast over de testmaand. NOS schrijft dat de reacties van partijen die hun deuren hebben geopend wisselend zijn. "Het is heel positief dat je weer gasten mag verwelkomen, en ook fijn voor het personeel om weer het geluid van een gevuld pretpark te horen", zegt een woordvoerder van **attractiepark Hellendoorn**. "Maar we hebben heel duidelijk gezien dat de testbereidheid - zeker onder onze doelgroep van gezinnen - dusdanig laag is, dat het voor ons geen oplossing blijkt." Musea die hun deuren openden zagen dat een bepaalde groep mensen het niet nodig vindt om te laten testen omdat zij dat het niet waard vinden in relatie tot het uitje. "Het lijkt erop dat het testen voor bezoekers een drempel kan zijn", zegt een woordvoerder van de **Museumvereniging**. De Museumvereniging pleit voor heropening van de musea zonder verplichte sneltest. Ook de **Vereniging voor Dierentuinen** pleit daarvoor. "Ook zonder sneltest kan je op een veilige manier de dierentuin bezoeken", zegt een woordvoerder. "Zeker abonneementhouders zitten hier niet op te wachten." Samen met de **Club van Elf**, een organisatie van 24 attractieparken en dierentuinen, heeft de vereniging een protocol waarin staat hoe de parken open kunnen zonder testen. Ook voor een bezoek aan de monumenten ligt er een protocol klaar, zonder sneltesten, zegt **directeur Marlo Reeders van de Nationale Monumenten Organisatie**. De monumenten staan er '50/50' in, zegt ze. "Je moet wat, om ervoor te zorgen dat het culturele leven beleefd kan worden. Daarom zouden we er misschien wel voor openstaan om nogmaals aan een pilot

mee te doen, mits de opening van doorstroomlocaties nog niet in zicht is. Maar of het de juiste oplossing is, is maar de vraag."

- Tegenover AD zegt **Natali Helberger, hoogleraar Law and Digital Technology aan de UVA**, zich te ergeren zich aan de snelheid waarmee die app in gebruik is genomen. "Het is apps first en beleid second, maar een app die fundamentele rechten inperkt, is geen speeltje", stelt zij. "Het testbeleid is ingrijpend: het kan tot een tweedeling in de maatschappij leiden. Mensen willen zich misschien niet laten testen, vinden het een inbreuk op hun autonomie."

Commentaar uitstellen versoepelingen

- Verschillende media constateren dat het kabinet deze keer 'wél' maar het OMT luistert. Volgens AD durfde het kabinet het OMT niet voor een tweede keer te 'bruuskeren'. De krant schrijft dat in regeringskringen afgelopen week al te beluisteren viel dat het 'kabinet wel zou uitkijken om het OMT voor de tweede keer op rij te bruuskeren'. En hoewel Rutte op zijn laatste persconferentie nog bezwoer dat hij 'geen gok' nam, lieten de cijfers nog niet ondubbelzinnig de gehoopte daling zien. Nog een keer een risico nemen zou daarmee ook politiek riskant zijn geweest. De Volkskrant schrijft dat het kabinet 'terug in het hok is na alle verwijten dat de afgelopen week een onverantwoord risico is genomen met de druk op de ziekenhuizen'. Volgens de krant 'helt het kabinet nu toch over' naar de adviezen van het OMT en de ziekenhuizen. De Telegraaf spreekt van een 'flinke tegenvaller'; "...nu al blijkt de lange weg uit de lockdown er één vol valkuilen". Ook benadrukken media hoe het openingsplan met dit besluit aangepast wordt; 'Het versoepelingsplan van het kabinet stopt bij stap twee' kopt NRC bijvoorbeeld.; 'Versoepeling op opnieuw in pauzestand' kopt De Telegraaf. NRC herinnert aan de kritiek bij de presentatie van het openingsplan en verwijst naar een eerdere analyse in de krant, getiteld: 'Kabinet organiseert eigen teleurstelling'.
- Volgens De Telegraaf is het uitstel een 'fikse tegenvaller' voor sectoren die de deuren spoedig weer dachten te kunnen openen, net als voor bezoekers. De krant schrijft dat het geduld van sportscholen 'nóg langer' op de proef wordt gesteld. De Volkskrant ziet dat de sectoren die hoopten op opening per 11 mei 'begrijpvol maar teleurgesteld' reageerden. Volgens Trouw is de teleurstelling over het uitblijven van versoepelingen groot; "Musea, sportscholen en pretparken stelden in een reactie dat ze vorig jaar voldoende hebben aangetoond dat ze verantwoord open kunnen". **NL Actief**-directeur Ronald Wouters zegt dat het uitstel van de heropening van sportscholen een tegenvaller is voor de fitnessbranche. Volgens Wouters zijn de sportscholen juist deel van de oplossing; Mensen die met corona op ic's belanden zouden vaak zwaarlijvig zijn en mensen zouden in gewicht aankomen in coronatijd. Een woordvoerder van de fitnessketens **Fit For Free en SportCity** zegt het ook jammer te vinden dat de heropening wordt uitgesteld; 'We hebben ons nu te schikken'. Hij is het eens met het standpunt van NL Actief dat sporten in coronatijd juist heel belangrijk is en wijst erop dat sportscholen ook van belang zijn voor mensen die moeten revalideren en daarbij begeleiding nodig hebben van een coach of trainer. Ook bij fitnessketen **Basic-Fit** wordt met teleurstelling gereageerd. "Een duidelijke tegenvaller, maar het is niet anders", aldus een woordvoerder. Volgens hem heeft de branche juist laten zien dat met de coronaprotocollen veilig kan worden gesport, wat belangrijk is om een betere weerstand op te bouwen...". Volgens BN'er en sportschoolhouder **Arie Boomsma** is er "geen gegronde reden" waarom snackbars, winkels en terrassen wel open zijn en sportscholen niet. Boomsma kan weinig begrip opbrengen voor het uitstel. "In een gezondheids crisis zouden de allereerste versoepelingen op gezondheid gericht moeten zijn." Ook radiopresentator en acteur **Eric Corton**, een fanatiek wielrenner, vindt het uitstel van de opening een slecht plan. "Er begint me langzamerhand toch wel iets op te vallen", schrijft hij op Instagram. Volgens hem wordt het belang van een goede weerstand en dus sporten onderschat in de strijd tegen corona. Hij kan het daarom ook niet begrijpen dat de terrassen en winkels wel al open zijn.

Opiniepeilingen

- Uit onderzoek van het Hart van Nederland-panel onder ruim 3.000 mensen blijkt dat Nederlanders nu al niet kunnen wachten op de volgende versoepelingen. 48% vindt dat als we gaan versoepelen, dit wel volgens het openingsplan moet. Nederlanders vinden het ook belangrijk dat de reguliere zorg in ziekenhuizen zo snel mogelijk weer wordt opgestart. 29% hoopt dat bij de eerstvolgende stap onder andere de sportscholen beperkt opengaan. Heropening van de sportscholen staat echter niet op één. 35% ziet het liefst dierentuinen en pretparken weer opengaan. 39% vindt dat de maatregelen moeten blijven zoals ze nu zijn. Het aantal positieve tests en de ziekenhuisopnames zijn volgens de ondervraagden reden tot zorg. Iets meer dan 10% vindt dat we de reeds doorgevoerde versoepelingen zelfs moeten terugdraaien.